

You bet!

Educatief pakket over gokken
voor 14-18-jarigen

zorggroep
zin

INLEIDING

You bet!

Educatief pakket over gokken voor 14-18-jarigen

Voorwoord

Gokken kan heel ruim geïnterpreteerd worden als iets doen waarvan je op voorhand het resultaat niet kent. Eigenlijk gokt dus iedereen wel eens. Je 'gokt' bijvoorbeeld al wanneer je kiest bij welke kassa je gaat aanschuiven in de supermarkt omdat je vermoedt dat die vlugger vooruitgaat. Maar als we hier over 'gokken' spreken, dan bedoelen we een activiteit met de volgende drie eigenschappen: een spelelement, inzet en winst of verlies van die inzet en een toevalselement.

Gokken is alomtegenwoordig in onze samenleving. Er is een groot aanbod en er zijn heel wat reclameboodschappen en triggers om mensen te overhalen om te beginnen met gokken of om meer te gokken. Hoewel gokken een onschuldige vorm van ontspanning kan zijn, stellen we vast dat veel mensen met ernstige problemen kampen die veroorzaakt worden door gokken. Dat gokken overal aanwezig is en eindeloze mogelijkheden biedt, maakt het risico op problematisch gokken groter.

Gokken wordt problematisch wanneer het problemen veroorzaakt op financieel vlak en/of op andere domeinen. Iemand die overmatig gokt steekt veel tijd, geld en energie in gokken waardoor er ook sociale problemen ontstaan. Op familiaal vlak, op vlak van studie of werk, enzovoort. Uit onderzoek blijkt dat wie jong start met gokken een grotere kans heeft om op latere leeftijd een gokprobleem te ontwikkelen.

VAD ontwikkelde in nauwe samenwerking met vzw zorGGroep Zin 'You Bet!'. Het pakket is bruikbaar bij 14- tot 18-jarigen. Het pakket richt zich in eerste instantie naar de tweede en derde graad secundair beroeps- en technisch onderwijs (BSO & TSO), omdat we zien dat daar meer gegokt wordt dan in ASO, en naar leefgroepen bijzondere jeugdzorg. Het materiaal kan echter met alle groepen jongeren gebruikt worden. De leerkracht of leefgroepbegeleider is in de beste positie om af te wegen of dit pakket aansluit bij de leefwereld van zijn/haar (klas)groep.

Gokken omvat kansspelen zoals (online) sportwedenschappen, lotto, bingo en krasbiljetten. Uit signalen van leerkrachten en begeleiders in de bijzondere jeugdzorg blijkt dat kansspelen niet onbekend zijn bij jongeren. Vooral sportwedenschappen zijn populair. Uit de VAD-leerlingenbevraging 2017-2018 blijkt dat 21% van de 14-18-jarigen het laatste jaar voor geld heeft gegokt. Krasbiljetten van de Nationale Loterij (11%) en sportwedenschappen (8%) waren de meeste voorkomende gokvormen. Ongeveer evenveel meisjes als

jongens kochten krasbiljetten, de andere gokvormen (lotto, bingo op café, pokeren voor geld en sportweddenschappen) werden meer door jongens beoefend. Sportweddenschappen waren de meest frequente gokvorm en dan vooral bij de jongens. Ook blijkt dat er meer leerlingen uit de 3e graad zijn die het voorgaande jaar op sportweddenschappen speelden (10%) dan leerlingen uit de 2e graad (7%).

Met dit pakket willen we jongeren informeren over de wetgeving en hen bewustmaken van de risico's die verbonden zijn met gokken. Gokken kan een leuke activiteit zijn, maar kost ook geld.

IS DIT PAKKET GESCHIKT VOOR MIJN JONGEREN?

Voor je van start gaat met dit pakket raden we aan om zelf een inschatting te maken of het geschikt is voor de jongeren uit jouw groep. Enkele aandachtspunten waarmee je rekening kan houden:

- Zijn de jongeren tussen 14 en 18 jaar?
- Gokken er jongeren uit je groep?
- Is gokken een deel van hun leefwereld?

Is het antwoord op deze vragen positief, dan kan je zéker met dit pakket aan de slag! Uiteraard pas je het pakket nog aan op maat van de jongeren in jouw groep en op basis van hun interesses. Kies voor werkwijzen die bij hen aanslaan. Vind je in dit pakket toch niet volledig wat je zoekt? Wil je zelf een les uitwerken? Kijk dan in de [leerlijn verslavingspreventie](#) op www.vad.be wat je best wel en beter niet doet.

Doelstellingen

Met dit preventief aanbod verwerven jongeren kennis en inzicht in de werking van kansspelen. Ze vormen een attitude die hen in staat stelt verantwoordelijk om te gaan met diverse kansspelen.

Het pakket heeft volgende doelstellingen:

- informatie bieden over de gokwetgeving
- informatie bieden over de risico's van deelname aan kansspelen
- inzicht geven in de aantrekkelijkheid en werking van kansspelen
- kritisch staan tegenover reclame en de beloofde (verhoopte) geldwinst bij kansspelen

Doelgroep

Het educatief pakket is in eerste instantie ontwikkeld voor 14- tot 18-jarigen (2e en 3e graad) technisch en beroepsonderwijs en bijzondere jeugdzorg en is bruikbaar bij groepen tot 20 personen.

Inhoud

Het educatief pakket bestaat uit:

- Het digitale spel 'You bet!'
- Een stellingenronde

Het digitale spel is de basis van dit educatief pakket en focust op kennis over wettelijke maatregelen om spelers te beschermen (zoals de wettelijk bepaalde leeftijdsgrenzen voor verschillende kansspelen), op het verwerven van inzicht in de werkingsmechanismen van kansspelen, op de begrippen 'toeval' en 'kans' die bepalend zijn bij kansspelen en op het kritisch reflecteren op o.a. reclame voor kansspelen.

De stellingenronde laat jongeren reflecteren op hun eigen gedrag. Daarnaast peilt de stellingenronde of de kennis en vaardigheden uit het educatief spel verworven zijn.

Meer informatie over aanpak en werkwijze van beide methodieken vind je in de handleiding in de speldoos. In het pdf-document op het beginscherm van het digitaal spelbord vind je achtergrondinformatie over gokken die je kan gebruiken om jongeren meer uitleg te geven tijdens het spel 'You bet!'.

WERKEN AAN VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN

You Bet! draagt bij tot de realisatie van de VOETen.

Gemeenschappelijke stam

- ET 12 De jongeren zijn bekwaam om alternatieven af te wegen en een bewuste keuze te maken.
- ET 13 De jongeren kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken.
- ET 20 De jongeren nemen verantwoordelijkheid op voor het eigen handelen, in relaties met anderen en in de samenleving.
- ET 27 De jongeren dragen zorg voor de toekomst van zichzelf en de ander.

Context 1 Lichamelijke gezondheid en veiligheid

- C1, ET 15 De jongeren beseffen dat maatschappelijk fenomenen (bijvoorbeeld gokken) een impact hebben op veiligheid en gezondheid.

Context 2 Mentale gezondheid

- C2, ET 6 De jongeren stellen zich weerbaar op.

DRUGBELEID OP SCHOOL & LEERLIJNEN

Effectieve gok- en drugpreventie vereist een beleidsmatige aanpak die past binnen het pedagogisch project van de school. Daarbij is er aandacht voor regels en afspraken, zorg en begeleiding, educatie en omgevingsinterventies in de schoolcontext. Je kan dit beleid uitwerken aan de hand van de Gids **Drugbeleid op School**. Je kan de gids downloaden of bestellen via **www.vad.be**. Deze beleidsmatige aanpak maakt deel uit van een gezondheidsbeleid op school.

Werken met You Bet! maakt deel uit van de **pijler educatie**. Doelstelling van deze pijler is alle jongeren op een effectieve manier te sensibiliseren, te informeren en vaardigheden bij te brengen omtrent gokken.

Wil je breder werken dan gokken, dan biedt de **leerlijn verslavingspreventie** een goede houvast. Elke leerlijn geeft op basis van onderzoek, per leeftijdsgroep aan wat je best wel en niet doet als je preventief wil werken. De leerlijn vormt een houvast, maar maatwerk blijft uiteraard essentieel. Om zicht te krijgen op de leefwereld van jongeren en om je preventief aanbod op hun maat te plannen, kan je deelnemen aan de VAD-Leerlingenbevraging. Meer informatie over het organiseren van de leerlingenbevraging op jouw school lees je op **www.vad.be**.

FICHE BIJZONDERE JEUGDZORG

Op eigen benen leren staan, zelfstandig worden, ... het vergt heel wat van jongeren. Niet in het minst verstandig leren omgaan met geld, en vrije tijd zinvol leren besteden.

In de bijzondere jeugdzorg wordt er dan ook sterk geïnvesteerd om jongeren hierin te begeleiden. Het pakket 'You bet!' kan daarbij een zinvolle aanvulling zijn.

Hou er echter rekening mee dat preventief werken een investering vraagt op lange termijn. Een eenmalige activiteit heeft weinig impact op het gedrag van jongeren. Continuïteit en herhaling zijn aangewezen.

Je kan hieraan werken door de preventieve activiteiten rond gokken in te bouwen in het drugbeleid van de voorziening. Effectieve preventie vereist immers een beleidsmatige aanpak in de voorziening.

Bij het uitwerken van een drugbeleid maak je in eerste instantie een keuze in de middelen of gedragingen waarover het drugbeleid zal gaan. Net zoals alcohol en illegale drugs het voorwerp van het drugbeleid kunnen uitmaken, kan je ook gedrag met een risico op verslaving erbij betrekken, zoals gamen of gokken.

Een drugbeleid in een voorziening bijzondere jeugdzorg is een samenhangend geheel van afspraken over hoe de voorziening omgaat met alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie, gamen en gokken. Een beleid vertrekt vanuit een visie op de thematiek die past binnen de pedagogische visie van de voorziening. Er is aandacht voor regels en afspraken, zorg en begeleiding, educatie en omgevingsinterventies. Werken met You bet! is een manier om vorm te geven aan de **pijler educatie** voor het thema gokken. Doelstelling van deze pijler is om de jongeren op een effectieve manier te sensibiliseren, te informeren en vaardigheden bij te brengen in het omgaan met alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie, gamen en gokken. Je kan een drugbeleid uitwerken aan de hand van het Draaiboek drugbeleid in de bijzondere jeugdzorg (VAD, 2015). Je kan dit downloaden of bestellen via www.vad.be.

ONDERSTEUNING NODIG?

Professionelen

Voor advies, consult, vorming, coaching en ondersteuning bij het uitwerken van een drugbeleid kan je terecht bij de regionale tabak-, alcohol- en drugpreventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg. Hun contactgegevens vind je in de doorverwijsgids op **www.vad.be**.

Je kan bij hen terecht met vragen als:

- Ik ben geïnteresseerd in een vorming over gokken bij jongeren: hoeveel jongeren gokken, waarom doen ze dat, wat zijn de risicofactoren, ... (VORMING)
- Er is heel wat stoerdoenerij en een verkeerde beeldvorming over sportwedenschappen bij onze jongeren. Hoe kunnen we hier best mee omgaan? (CONSULT/ADVIES)
- We zouden graag ondersteuning willen bij het uitwerken van ons drugbeleid. (COACHING)

Jongeren

Jongeren die vragen hebben of extra informatie zoeken over gokken, kunnen steeds terecht bij **De DrugLijn** (www.druglijn.be). De jongere kan zijn vraag anoniem via mail, chat of Skype stellen of kan bellen (078 15 10 20). De DrugLijn kan de jongere ook informeren over waar hij in zijn buurt terecht kan voor hulp. Bellen kan van maandag tot vrijdag van 10 tot 20u. Wie de DrugLijn mee wil bekendmaken bij jongeren, kan gratis materiaal gebruiken, ook te bestellen bij materialen via **www.vad.be**.

V.U. Paul Van Deun

VAD, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel - augustus 2020

Ondernemingsnummer: 0424.327.587

RPR Brussel

D/2020/6030/11

De DrugLijn is een initiatief van VAD - VAD wordt gefinancierd door de Vlaamse Overheid.
afbeeldingen www.shutterstock.com